

СПРАВА «ЖУРАВЛЬОВА ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF ZHURAVLEVA v. UKRAINE)

(Заява № 45526/08)

Стислий виклад рішення від 31 січня 2019 року

Заявниця проживала в двокімнатній квартирі, яку вона зі своїм сином приватизували в рівних частках. Згодом сина заявниці було засуджено до позбавлення волі, а все його майно, включно з часткою квартири, конфісковано. У подальшому його частку квартири було продано на публічних торгах А. Н., який протягом п'яти років очолював злочинну групу, яка займалась вимаганням нерухомого майна осіб. Вони були власниками понад шістдесяті таких квартир.

Заявниця неодноразово зверталась до правоохоронних органів зі скаргами на погрози та переслідування її А. Н., а також на зникнення або пошкодження майна, яке знаходилось в квартирі, проте її скарги були залишені без задоволення. Пізніше проти А.Н. та його спільників було порушено кримінальну справу та визнано винними у вимаганні та інших злочинах і засуджено до різних строків позбавлення волі, а заявниці присуджено кошти в якості відшкодування моральної шкоди.

Заявниця також зверталася до суду з цивільним позовом про визнання договору купівлі-продажу частки квартири А. Н. недійсним, проте у задоволенні її вимог було відмовлено.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6, статтею 8 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод (далі — Конвенція) та за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції, що половина її квартири була незаконно продана на публічних торгах а суди під час розгляду її цивільного позову несправедливо відхилили її вимоги. Крім цього, заявниця скаржилась за статтею 8 Конвенції на невжиття державними органами заходів для її захисту від приниження та надмірного тиску А. Н. та його спільників, а також за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на несплату А. Н. комунальних платежів за квартиру та постійні крадіжки і завдання шкоди її майну.

Розглянувши скарги заявниці за статтею 8 Конвенції Європейський суд посилався на рішення у справі «Ірина Смірнова проти України», у якій він вже встановив порушення щодо питань, які розглядались у цій справі. Зокрема, Європейський суд звернув увагу, що державним органам знадобилось приблизно дев'ять років для вирішення питання щодо ефективного захисту заявниці від А.Н. і його спільників, та зазначив, що національне законодавство не надавало заявниці необхідних процесуальних гарантій для захисту її права на повагу до житла і приватного життя. Європейський суд констатував порушення статті 8 Конвенції.

Розглянувши скарги заявниці за пунктом 1 статтею 6, статтею 8 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу до Конвенції на незаконність публічних торгів та відхилення судами під час розгляду її цивільного позову відповідних тверджень, Європейський суд відхилив їх у зв'язку з тим, що заявниця не вичерпала усіх національних засобів юридичного захисту. Інші скарги він визнав неприйнятними у зв'язку з необґрунтованістю.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* прийнятною скаргу заявниці за статтею 8 Конвенції на невжиття державними органами заходів для її захисту від А.Н. та його спільників, а решту скарг у заяві — неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 4 000 (чотири тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.»